Моля, имайте предвид, че оригиналната езикова версия на тази страница de е била наскоро променена. Езиковата версия, която търсите, в момента се подготвя от нашите преводачи.
Моля, имайте предвид, че версиите на следните езици en вече са преведени.
Swipe to change

английски

Несъстоятелност/фалит

Австрия

1 Срещу кого може да се образува производство по несъстоятелност?

Австрийското законодателство в областта на несъстоятелността не е ограничено до предприемачите. По принцип правото на обявяване в несъстоятелност се определя като част от правоспособността съгласно частното право: всяко лице, което може да бъде носител на права и задължения, има също така правото на обявяване в несъстоятелност. От друга страна тук не става въпрос за правото за сключване на сделки. Това означава, че всяко физическо лице (дори дете) може да бъде длъжник в производство по несъстоятелност, а също и юридическите лица (частни или публични), регистрираните стопански сдружения по Търговския кодекс (*Unternehmensgesetzbuch*) (събирателни дружества (*offene Gesellschaften*), командитни дружества (*Kommanditgesellschaften*)) и имуществото на починали лица. От друга страна, дружествата със съучастие (*stille Gesellschaften*) и гражданските дружества (*Gesellschaften bürgerlichen Rechts*) нямат правото на обявяване в несъстоятелност.
Образуването на производство по несъстоятелност след прекратяване на юридическо лице или регистрирано стопанско сдружение се допуска, докато активите не бъдат разпределени (§ 68 от Закона за несъстоятелността (*Insolvenzordnung* — IO)).
Производство по несъстоятелност (*Konkursverfahren*), но не и производство за оздравяване (*Sanierungsverfahren*), може да се образува срещу имуществото на кредитни институции, посредници на ценни книжа, инвестиционни посредници и застрахователни предприятия (член 82, параграф 1 от Закона за банковото дело (*Bankwesengesetz* — BWG), член 79 от Закона за надзор на ценните книжа от 2018 г. (*Wertpapieraufsichtsgesetz* — WAG 2018), член 309, параграф 3 от Закона за застрахователния надзор от 2016 г. (*Versicherungsaufsichtsgesetz* — VAG 2016)).

2 Какви са условията за образуване на производство по несъстоятелност?

След приемането на Закона за изменение на Закона за несъстоятелността от 2010 г. (*Insolvenzrechtsänderungsgesetz* 2010) в австрийското право вече има само **един вид обикновено производство по несъстоятелност**. В същото време обаче на производството се дават различни наименования в зависимост от конкретното процесуално действие:
Производството за обявяване на несъстоятелност е известно като **„производство по несъстоятелност“** (*Konkursverfahren*), ако при образуване на производството още няма план за оздравяване. По принцип в рамките на производство по несъстоятелност са възможни както ликвидация, така и оздравяване.
Производството по несъстоятелност се нарича **„производство за оздравяване“**, ако още при образуване на производството е представен план за оздравяване. Производството е съсредоточено върху оздравяването на длъжника. Право на такова производство е налице за физически лица, които осъществяват стопанска дейност, юридически лица, сдружения и имущество на починали лица (член 166 от IO).
Производство за оздравяване е възможно **при или без оставане на длъжника във владение на имуществото** (*Eigenverwaltung*). Длъжникът остава във владение (под надзора на синдик, отговарящ за оздравяването (*Sanierungsverwalter*)), ако в плана за оздравяване предложи на кредиторите на несъстоятелността част от вземанията им в размер на най-малко 30 % и на разположение има също и други документи. Например трябва да има финансов план, от който да е видно, че е осигурено финансиране за 90 дни.
Друг вариант на производството по несъстоятелност е **процедурата по уреждане на дългове** (*Schuldenregulierungsverfahren*) и право на нея имат физически лица, които не осъществяват стопанска дейност.
За образуване на производство по несъстоятелност се подава **молба** или от самия длъжник, или от кредитор. В случай на производство за оздравяване непременно молбата трябва да е подадена от длъжника и да е представен план за оздравяване.
Предпоставка за образуване на производство по несъстоятелност по принцип е длъжникът да е **неплатежоспособен** (член 66 от IO). Производство по несъстоятелност под формата на производство за оздравяване може да бъде образувано така също в случай на **непосредствена опасност от неплатежоспособност** (член 167, параграф 2 от IO). Производство по несъстоятелност се образува също така при **свръхзадълженост** на регистрирани стопански сдружения, в които нито един от неограничено отговорните съдружници не е физическо лице, или по отношение на активи на юридически лица и имущество на починали лица, (член 67 от IO).
Допълнително условие за образуването на производство по несъстоятелност е наличието на **активи за покриване на разходите**. Поне първоначалните разходи по производството по несъстоятелност трябва да бъдат покрити (изключение: производство по уреждане на дълг в определени случаи).
Информацията за образуването на производство по несъстоятелност се обнародва, като указът се публикува в интернет (www.edikte.gv.at). Образуването на производство по несъстоятелност поражда правни последици, считано от деня, следващ обнародването на указа. Освен това образуването на производство по несъстоятелност се вписва в публични регистри (имотен регистър (*Grundbuch*), търговски регистър (*Firmenbuch*) и т.н.).
Ако производството по несъстоятелност не може да бъде образувано незабавно, съдът по несъстоятелността (*Insolvenzgericht*) трябва да наложи **временни мерки**, за да се опази имуществото и по-специално да се избегнат унищожаеми правни действия и да се гарантира продължаването на дейността, при условие че молбата за образуване на производството не е очевидно неоснователна (член 73 от IO). Съдът може да забрани на длъжника да извършва определени правни действия (например продажба или обременяване на имущество с тежести) или да изиска за тези действия одобряване от съда. Възможно е също така да се назначи временен синдик.

3 Кои активи се включват в масата на несъстоятелността? Как се третират активите, които са придобити, или които се прехвърлят на длъжника след образуването на производството по несъстоятелност?

Като последица от образуването на производство по несъстоятелност се отнема правото на длъжника на свободно разпореждане с всички активи, спрямо които може да бъде насочено принудително изпълнение, които му принадлежат към дадения момент или които той придобие по време на производството по несъстоятелност (член 2, параграф 2 от IO). Те се включват в масата на несъстоятелността (*Insolvenzmasse*).
Съответно масата на несъстоятелността включва всички движими и недвижими активи на длъжника, като дялове в недвижимо имущество, дялове в съвместна собственост, вземания, права върху договори за наем, наследства и т.н. Масата на несъстоятелността не включва вземанията на длъжника от издръжка, доходите от собствения му труд, както и частта от трудовото възнаграждение, която не подлежи на запор (несеквестируем минимум). Аналогично в масата не се включват движимите вещи, които не подлежат на изземване (например вещи за лична употреба) и строго индивидуалните права (например права върху индустриална собственост).
Ако длъжникът живее в жилище, което е включено в масата на несъстоятелността (или в ползвано от собственика жилище), първоначално той и неговото семейство не се извеждат от основните жилищни помещения (член 5, параграф 3 от IO). Това обаче не пречи на осребряването на жилището (ползваното от собственика жилище) в рамките на производството по несъстоятелност. Съдът по несъстоятелността оставя на свободно разпореждане на длъжника също така правата върху договори за наем (или други права на ползване), отнасящи се до жилищни помещения, които са от първа необходимост за длъжника и неговото семейство, (член 5, параграф 4 от IO). Оставянето на тези права за свободно разпореждане на длъжника води до отделянето им от масата на несъстоятелността.
Комитетът на кредиторите (*Gläubigerausschuss*) може да реши също така да отдели от масата на несъстоятелността вземания, които е малко вероятно да бъдат събрани, или вещи с пренебрежимо малка стойност, което подлежи на одобряване от съда по несъстоятелността (член 119, параграф 5 от IO). Причината за такова отделяне е, че по този начин се избягват разходи за осребряването на всяка вещ, включена в масата на несъстоятелността, от което за масата на несъстоятелността няма да има никаква полза.

4 Какви правомощия имат съответно длъжникът и синдикът?

Производство по несъстоятелност

Длъжникът
има право да подаде молба за обявяване на несъстоятелност и да направи възражение срещу образуването на производство по несъстоятелност,
губи правото си на разпоредителни действия по отношение на активите, които попадат в масата на несъстоятелността, когато бъде образувано производството по несъстоятелност,
има право да участва в събранието на кредиторите (*Gläubigerversammlung*) и в комитета на кредиторите;
има право да подаде молба за утвърждаване на план за оздравяване.
Синдикът (*Masseverwalter*)
отговаря за практическото провеждане на производството по несъстоятелност,
прави преглед на финансовото състояние на длъжника,
продължава да осъществява стопанската дейност, ако още не е преустановена към момента на образуването на производството и продължаването не води до ощетяване на кредиторите,
проверява предявените вземания,
проверява дали планът за оздравяване е в интерес на кредиторите и дали е изпълним,
установява и се разпорежда с активите,
управлява и представлява масата на несъстоятелността,
упражнява правото на оспорване по отношение на масата на несъстоятелността.
разпределя постъпленията от реализиране на масата на несъстоятелността.
Когато производството по несъстоятелност засяга физически лица, които не осъществяват стопанска дейност (процедура по уреждане на дългове), назначаването на синдик е по-скоро изключение. Ако съдът по несъстоятелността не назначи синдик, той сам трябва да решава въпросите, с които е натоварен синдикът съгласно Кодекса на несъстоятелността.

Производство за оздравяване без владение на имуществото от длъжника

Длъжникът
подава молба за образуване на производство за оздравяване и утвърждаване на план за оздравяване,
губи правото на разпоредителни действия по отношение на активите, които попадат в масата на несъстоятелността, при образуване на производството по несъстоятелност,
има право да присъства на събранията на кредиторите и комитета на кредиторите.
Синдикът
отговаря за практическото провеждане на производството по несъстоятелност,
прави преглед на финансовото състояние на длъжника,
продължава да осъществява стопанската дейност, ако още не е преустановена към момента на образуването на производството и продължаването не води до ощетяване на кредиторите,
проверява предявените вземания,
проверява дали планът за оздравяване е в интерес на кредиторите и дали е изпълним,
управлява и представлява масата на несъстоятелността,
упражнява правото на оспорване по отношение на масата на несъстоятелността.

Производство за оздравяване с владение на имуществото от длъжника

Длъжникът
подава молба за образуване на производство за оздравяване с оставане във владение на имуществото и за утвърждаване на план за оздравяване и също така прилага към молбата необходимите документи за оставане във владение,
запазва (ограничени) права на разпореждане и по принцип продължава да управлява самостоятелно своите активи,
подлежи на надзор от синдика по оздравяването и от съда по несъстоятелността.
Синдикът
упражнява надзор над длъжника и управлението на стопанската дейност на длъжника;
предоставя или отказва разрешение за правни действия, които не се осъществяват в обичайния ход на стопанската дейност,
представлява длъжника по всички въпроси, за които последният няма право на разпоредителни действия,
установява финансовото състояние на длъжника,
проверява дали планът за оздравяване е изпълним и дали има основания за отнемане на самоуправлението,
проверява предявените вземания,

упражнява правото на оспорване по отношение на масата на несъстоятелността.
Съдът по несъстоятелността осъществява надзор върху дейността на синдика (*Insolvenzverwalter*). Може да му дава писмени или устни инструкции, да получава доклади и обяснения от него, да проверява счетоводните отчети и други документи и да извършва необходимите проверки. Съдът може също така да разпореди синдикът да получава инструкции по конкретни въпроси от комитета на кредиторите. Синдикът трябва да уведомява съда за определени сделки преди сключването им (член 116 от IO); за други сделки е необходимо одобрението на комитета на кредиторите и на съда по несъстоятелността (член 117 от IO).

Назначаване на синдик и определяне на възнаграждение

Синдикът се назначава служебно от съда по несъстоятелността при образуване на производството по несъстоятелност. Той трябва да бъде уважаван, надежден и опитен в стопанската дейност човек с познания в областта на несъстоятелността (член 80, параграф 2 от IO). В рамките на производство по несъстоятелност, което касае предприятия, са нужни съответни познания в областта на търговското право или бизнес администрацията (член 80, параграф 3 от IO). Лицата, които се интересуват от управление на процедури по несъстоятелност може да се регистрират в списъка на синдиците. Списъкът е на разположение в интернет на адрес www.iv.justiz.gv.at и се използва от съдилищата по несъстоятелността за улесняване на подбора на подходящ синдик.
Синдикът не може да бъде близък роднина (член 32 от IO), но също така и конкурент на длъжника и трябва да е независим както от длъжника, така и от кредиторите (член 80б, параграф 1 от IO).
Юридически лица също може да се назначават като синдици. Те трябва да уведомят съда за името на физическото лице, което ги представлява при изпълнение на задълженията на синдика (член 80, параграф 5 от IO).
Синдикът има право на възстановяване на направените от него парични разходи и на възнаграждение за положените от него усилия плюс данък върху добавената стойност (член 82, първо изречение от IO). Размерът на хонорара на синдика е уреден по закон (член 82 от IO) и зависи от брутните постъпления, които синдикът успее да получи от осребряване на активите. Тук обаче се включват само постъпленията, за чието събиране синдикът е носил отговорност. Минималното възнаграждение на синдика е 3 000 EUR. Предвидено е допълнително възнаграждение при приемането на план за оздравяване или плащане (член 82а от IO) и за реализацията на вторична маса на несъстоятелността (член 82г от IO). За продължаването на стопанската дейност също се плаща отделно възнаграждение (член 82, параграф 3 от IO).

5 При какви условия може да се приложи прихващане?

Възможността за **прихващане** с вземане на длъжника по принцип остава по време на производството по несъстоятелност.
Задължителна предпоставка за това обаче **е вземанията да са допустими за прихващане към момента на образуване на производството**.
Прихващане не е разрешено, ако кредиторът на несъстоятелността е станал длъжник на масата на несъстоятелността едва след образуването на производството по несъстоятелност или ако вземането срещу длъжника е придобито едва след образуването на производството по несъстоятелност (член 20, параграф 1, първо изречение от IO). Освен това прихващането се **изключва**, ако трета страна е придобила насрещно вземане срещу длъжника през последните **шест месеца преди образуването на производството по несъстоятелност** и към момента на придобиването **е знаела или е трябвало да знае за неплатежоспособността** (член 20, параграфи 1 и 2 от IO). В такива случаи дори незначителната небрежност е в ущърб на третата страна.
В производството по несъстоятелност е възможно прихващане с **условно вземане**, независимо дали то е на кредитора на несъстоятелността или на длъжника. Ако кредиторът на несъстоятелността има условно вземане, съдът по несъстоятелността може да обвърже прихващането с предоставянето на обезпечение (член 19, параграф 2 от IO). Прихващането в рамките на производство по несъстоятелност не се изключва също поради факта, че вземането на кредитора на несъстоятелността е **непарично** (член 19, параграф 2 от IO). Това не поражда затруднения, тъй като тези права се преобразуват в парични вземания, когато производството по несъстоятелност бъде образувано (член 14, параграф 1 от IO).
Кредиторите на несъстоятелността, чиито вземания са допустими за прихващане, **не е необходимо да ги предявяват в рамките на производството по несъстоятелност**, при условие че са покрити от насрещното вземане (член 19, параграф 1 от IO). Върховният съд (*Oberster Gerichtshof* – OGH) обаче постановява, че ако кредиторът на несъстоятелността не се възползва от предвидената от закона възможност за прихващане по време на производството по несъстоятелност съгласно член 19, параграф 1 от IO, след окончателното утвърждаване на плана за оздравяване и приключване на производството по несъстоятелност, като правило той ще може да прихване своето вземане само в размер на предвидения в плана за оздравяване дивидент (RIS-Justiz RS0051601 [T4]).

6 Какво въздействие оказва производството по несъстоятелност върху текущите договори, по които длъжникът е страна?

Двустранни договори

Ако към момента на образуване на производство по несъстоятелност двустранен договор не е изпълнен или не е изпълнен в неговата цялост от длъжника и другата страна, синдикът може или да изпълни договора (в неговата цялост) от името на длъжника и да изиска изпълнение от другата страна, или да развали договора (член 21, параграф 1 от IO). В рамките на производство за оздравяване, при което длъжникът остава във владение на имуществото, длъжникът се приканва да подаде декларация съгласно член 21 от IO. Ако той желае да развали договора, тогава е нужно одобрението на синдика (член 171, параграф 1 от IO). Ако другият партньор — страна по договора, е задължен да изпълни договора предварително, той може да откаже да го изпълни до представянето на обезпечение, освен ако към момента на сключването на договора е знаел за неблагоприятното финансово състояние на длъжника (член 21, параграф 3 от IO).

Договори за наем

В случай на производство по несъстоятелност във връзка с наемателя, синдикът има право да прекрати договора за наем при спазване на законоустановения или договорения по-кратък срок на предизвестие (член 23 от IO).

Трудови договори

Ако длъжникът е работодател и трудовото правоотношение вече е било сключено, тогава по принцип то може да бъде прекратено от служителя чрез предсрочно подаване на оставка или от синдика, като се спази законоустановения срок на предизвестие, колективно договорения срок на предизвестие или допустимия договорен по-кратък срок на предизвестие, като се вземат предвид предвидените от закона ограничения по отношение на прекратяването, в рамките на един месец от обнародването на решението за постановяване, одобряване или осъществяване на прекратяването или разделянето на предприятието. Предвидени са специални разпоредби за производство по несъстоятелност, когато длъжникът остава във владение на имуществото.

Пречки за прекратяване на договори

Ако прекратяването на договора би застрашило продължаването на стопанската дейност на длъжника, другата страна може единствено по основателна причина да прекрати сключения с длъжника договор в шестмесечен срок, считано от образуването на производството по несъстоятелност. Влошаването на икономическото положение на длъжника и неизпълнението от страна на длъжника на неговите задължения, които са били изискуеми преди образуването на производството по несъстоятелност, не се считат за основателна причина (член 25а, параграф 1 от IO). Ограниченията не се прилагат, ако прекратяването на договора е от съществена важност за избягването на сериозни лични или

икономически трудности за страната по договора, ако става дума за права на отпускане на заеми и в случай на трудови договори (член 25а, параграф 2 от IO).

Недействителни споразумения

Според член 25б, параграф 2 от IO не се разрешават договорни разпоредби за разваляне или прекратяване на договора в случай на образуване на производство по несъстоятелност. Това по принцип важи за всички договори (предвидени са някои изключения за договори по Закона за банките или Закона за фондовите борси (*Börsegesetz*)).

7 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху предявени искове на индивидуални кредитори (с изключение на висящи дела)?

От момента на образуване на производството по несъстоятелност кредиторите на несъстоятелността повече не може да водят искови производства срещу длъжника, независимо дали индивидуално или извън рамките на несъстоятелността (**пречка за производство**, член 6, параграф 1 от IO). Не може да се издават така също обезпечителни мерки в полза на вземанията на кредиторите, предявени към масата на несъстоятелността. Само при производства за оздравяване, когато длъжникът остава във владение на имуществото, длъжникът запазва правото си да води съдебни и други производства по въпроси, касаещи самоуправлението (член 173 от IO). Ако в нарушение на член 6, параграф 1 от IO е предявен иск от или срещу длъжника след образуването на производството по несъстоятелност, той трябва да бъде отхвърлен.

Освен това след образуването на производство по несъстоятелност не може да се придобива право на запор или на удовлетворяване с оглед на изплащане от масата на несъстоятелността (**пречка за изпълнение**, член 10, параграф 1 от IO). Що се отнася до правото на отделяне и на отделно уреждане, което вече е било учредено преди образуването на производството по несъстоятелност, няма обща пречка за привеждане в изпълнение; следователно изпълнение е възможно и в производство по несъстоятелност.

Пречките за производство и за изпълнение трябва да се съблюдават **служебно** и важат за всички кредитори на несъстоятелността.

8 Какво въздействие производството по несъстоятелност оказва върху продължаването на висящи дела към момента на образуване на производството по несъстоятелност?

Образуваните производства, свързани с масата на несъстоятелност, се **спират** по закон при образуването на производство по несъстоятелност (член 7, параграф 1 от IO). Спирането на производството се извършва служебно.

Производство, свързано с вземания, предявени към масата на несъстоятелността, в никакъв случай не може да се възобнови преди заседанието за установяване на правото на вземания (член 7, параграф 3 от IO). Ако на заседанието за установяване на правото на вземания синдикът или от някой от кредиторите, имащи съответното право, **оспорят** вземането, спряното производство **може да бъде продължено като процес по установителни искове** (член 113 от IO).

Производство по отношение на вземания, които не се предявяват в рамките на производството по несъстоятелност, може да се възобнови **незабавно**.

Изпълнително производство, което е започнало преди образуването на производството по несъстоятелност, по принцип не се спира. Въпреки това запорите и правата на удовлетворение за принудително изпълнение на дадено плащане, придобити в рамките на 60 дни преди образуването на производството по несъстоятелност, се погасяват по закон, освен ако се отнасят за публичноправни вземания (член 12, параграф 1 от IO). В случай на погасяване **изпълнителното производство** се **спира** по искане на съда по несъстоятелността или на синдика (член 12, параграф 2 от IO).

9 Кои са основните характеристики на участието на кредиторите в производството по несъстоятелност?

Първо заседание на кредиторите

Събранието на кредиторите е общият орган на кредиторите на несъстоятелността и позволява да се даде възможност на кредиторите на несъстоятелността да участват в производството. Съдът по несъстоятелността отговаря за свикването на събранието на кредиторите и го председателства (член 91, параграф 1 от IO). Първото събрание на кредиторите се свиква при образуването на производството по несъстоятелност и се изисква по закон. Следващите събрания се свикват от съда по несъстоятелността по негово усмотрение. Събранието на кредиторите се свиква по-специално, ако това бъде поискано от синдика, от комитета на кредиторите или най-малко от двама кредитора, чиито вземания представляват около една четвърт от вземанията, предявени към масата на несъстоятелността, като се посочват точките от дневния ред.

Събранието на кредиторите има известни права на внасяне на петиции (например за назначаването на комитет на кредиторите или за освобождаването на синдика). На него се гласува също така приемането на плана за оздравяване.

За решенията и заявленията на събранието на кредиторите обикновено е необходимо абсолютно мнозинство на гласовете, което се изчислява на базата на размера на вземанията (член 92, параграф 1 от IO).

Комитет на кредиторите

Не винаги в производството по несъстоятелност се назначава комитет на кредиторите, а само когато това изглежда препоръчително с оглед на естеството или конкретния мащаб на извършваната стопанска дейност. Ако предстои продажба или отдаване под наем на дадено предприятие или на част от него (член 117, параграф 1, точка 1 от IO), винаги трябва да се назначава комитет на кредиторите. Неговото предназначение е да осъществява надзор върху синдика и да го подпомага (член 89, параграф 1 от IO). Синдикът трябва да се консултира с комитета на кредиторите по важните мерки (член 114, параграф 1 от IO). Що се отнася до някои важни сделки (например продажбата на предприятието), съгласието на комитета на кредиторите е предпоставка за тяхната действителност.

Комитетът на кредиторите се състои от три до седем члена. Назначаването се извършва служебно от съда или при подаване на молба. За членове може да се назначават не само кредитори, но и други физически или юридически лица.

Асоциации за защита на кредиторите

На практика интересите на кредиторите на несъстоятелността в много случаи се представляват от **асоциации за защита на кредиторите** (*Gläubigerschutzverbände*). Тези асоциации извършват предявяването на исковете, присъстват на срещи и упражняват правата на глас на представляваните от тях кредитори на несъстоятелността, когато има план за оздравяване. Асоциациите за защита на кредиторите следят също така плащанията, които прави синдикът.

10 По какъв начин синдикът може да използва или да се разпорежда с активи от масата на несъстоятелността?

По принцип синдикът трябва да се разпорежда извънсъдебно с вещите, които са включени в масата на несъстоятелността, по-специално чрез **продажба на свободния пазар**. **Търг, организиран от съда** в съответствие със Закона за изпълнителните производства (*Exekutionsordnung*), се провежда само в изключителни случаи, когато това бъде решено от съда по несъстоятелността в отговор на молба от синдик.

Комитетът на кредиторите, с одобрението на съда по несъстоятелността, може да реши да предостави на длъжника за свободно разпореждане определени вземания, които е малко вероятно да бъдат събрани, и вещи с пренебрежимо малка стойност.

11 Как трябва да се предявят вземанията към масата на несъстоятелността на длъжника и как се третират вземания, които са възникнали след образуването на производството по несъстоятелност?

Вземания, предявени към масата на несъстоятелността

Вземанията (*Insolvenzforderungen*), предявени към масата на несъстоятелността, представляват парични вземания на кредитори срещу длъжника при образуването на производството по несъстоятелност (член 51 от IO). Вземания като лихвата върху вземанията, предявени към масата на несъстоятелността след образуването на производството по несъстоятелност, разходите за участие в производството по несъстоятелност, глобите за престъпления от всякакъв характер, както и вземанията, свързани с подаръци, а също и вземанията по завети, ако става дума за производство по несъстоятелност по отношение на имуществото на починало лице, не представляват обаче вземания, предявени към масата на несъстоятелността (член 58 от IO).

Принципно по отношение на вземанията, предявени към масата на несъстоятелността, се прилага принципът за равно третиране. В рамките на производство по несъстоятелност предимство не се дава нито на публичните органи, нито на служителите.

Вземанията на акционер за погасяване на заем от акционер, който заменя собствен капитал, представляват обаче подчинени вземания.

Ако даден кредитор желае да се удовлетвори от масата на несъстоятелността, той трябва да предяви своите вземания към масата на несъстоятелността в рамките на производството по несъстоятелност, дори ако има висящо дело или вече е постановено съдебно решение в това отношение.

Вземания за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността

Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността (*Massemberderungen*), са изрично изброени в Кодекса и възникват едва след образуването на производството по несъстоятелност. Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, подлежат на преференциално удовлетворяване от масата на несъстоятелността, т.е. преди кредиторите на несъстоятелността (член 47, параграф 1 от IO).

Най-важните такива вземания са (член 46, параграф 1 от IO):

разходите за производството по несъстоятелност,

плащанията, свързани с опазването, управлението и стопанисването на масата на несъстоятелността,

всички публични такси, свързани с масата на несъстоятелността, ако и доколкото обстоятелствата, налагащи плащането на таксата, възникват след като производството по несъстоятелност е образувано,

вземания на наети лица за редовни възнаграждения за периоди след образуването на производството по несъстоятелност,

вземания за изпълнението на двустранни договори, сключени от синдика,

вземания, произтичащи от правни действия на синдика,

вземания, произтичащи от неоснователно обогатяване на масата на несъстоятелността,

вземания, произтичащи от прекратяването на трудово правоотношение, ако е било сключено по време на производството по несъстоятелност.

Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, не е необходимо да се предявяват в производството по несъстоятелност. Ако синдикът откаже да удовлетвори такова дължимо вземане, съответният кредитор може да го предяви в съда.

12 Какви са правилата, уреждащи предявяването, установяването и приемането на вземанията?

Вземанията към *масата на несъстоятелността* трябва да се предявят в писмен вид пред съда по несъстоятелността. Те трябва да бъдат подадени в национална валута (евро); всяко валутно конвертиране се извършва към датата на образуване на производството по несъстоятелност. При предявяването на вземане е необходимо да се посочи неговия размер и фактите, на които се основава, както и доказателствата, които може да бъдат представени, за да се докаже предполагаемото вземане. Кредиторът трябва също така да посочи дали е налице запазване на правото на собственост и кои активи попадат в обхвата на това запазване, както и дали се претендира прихващане и ако е така, сумите на взаимните претенции към момента на образуване на производството по несъстоятелност. Кредиторът трябва да посочи своя електронен адрес и данни за банковата си сметка.

Вземанията следва да се предявят, като се използва формулярът, предвиден на www.justiz.gv.at. Ако кредиторът предяви вземане, без да използва този формуляр, претенцията трябва да съдържа информацията, посочена във формуляра.

Настоящият европейски регламент относно несъстоятелността се прилага по отношение на искове, предявени от чуждестранни кредитори. В регламента за прилагане е предвиден стандартен формуляр; ако кредиторът не използва този формуляр, предявеното вземане все пак трябва да съдържа информацията, посочена в Регламента относно несъстоятелността.

Вземанията към масата на несъстоятелността трябва да се подават в срока за предявяване на вземания, който е посочен в указа за несъстоятелността. Ако кредиторът предяви вземането си по-късно, може да се наложи той да плати съответните разходи по провеждането на извънредно заседание за установяване на правото на вземания. Не се разглеждат вземания, предявени по-малко от 14 дни преди срещата за удостоверяване на окончателните счетоводни отчети (член 107, параграф 1, последно изречение от IO).

Ако предявеното вземане бъде признато от синдика и не бъде оспорено от никой друг кредитор на несъстоятелността, вземането се счита за прието. Това означава по-специално, че кредиторът се включва в разпределението.

Ако предявено вземане бъде оспорено от синдика или от кредитор на несъстоятелността, правото на вземане може да бъде установено само в рамките на съдебно производство. В такъв случай приемането на правото на вземане в производството по несъстоятелност зависи от резултата от това гражданско производство.

13 Какви са правилата, уреждащи разпределянето на приходите? Как се образува редът на вземанията и на правата на кредиторите?

Разпределението на приходите от осребряване на имуществото е уредено в членове 128—138 от IO.

Вземанията за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, се погасяват с приоритет, последван от вземанията към масата на несъстоятелността.

Кредиторите, чиито вземания са за дългове, произтичащи от масата на несъстоятелността, се удовлетворяват веднага след като вземанията им бъдат определени и станат дължими, независимо от състоянието на производството. Ако наличните средства не са достатъчни за цялостното покриване на последващите вземания, те трябва да бъдат удовлетворени по следния ред (член 47 от IO):

парични разходи, платени авансово от синдика,

останалите разходи за производството,

разходите, платени авансово от трета страна, доколкото това е било необходимо за покриване на разходите за производството,

вземанията на наетите лица, доколкото те не са обезпечени съгласно Закона за гарантиране на трудовите възнаграждения в случай на несъстоятелност (*Insolvenz-Entgeltsicherungsgesetz*),

вземанията на наетите лица, произтичащи от прекратяване на трудовото правоотношение, доколкото не са обезпечени съгласно Закона за гарантиране на трудовите възнаграждения в случай на несъстоятелност,

други искове за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността.

Сумата, която остава след цялостното удовлетворяване на последващите вземания, се разпределя като дивидент между **кредиторите на несъстоятелността**. Удовлетворяването на кредиторите на несъстоятелността не може да започне преди общото заседание за установяване на правата на вземания. По принцип синдикът трябва са извърши разпределянето след консултация с комитета на кредиторите и въз основа на план за разпределение, одобрен от съда по несъстоятелността.

Обезпечените кредитори имат предимство пред кредиторите към масата на несъстоятелността и кредиторите с вземания за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, доколкото вземанията им са покрити с имуществото, което служи като обезпечение (например гаранция). Всеки излишък от приходите от разпоредителните действия се прехвърля към общата маса на несъстоятелността (член 48, параграфи 1 и 2 от IO).

14 Какви са условията за и действието на приключването на производството по несъстоятелност (по-специално при сключването на предпазен конкордат)?

План за оздравяване

Планът за оздравяване (*Sanierungsplan*) представлява споразумение, сключено в рамките на производството по несъстоятелност между длъжника и кредиторите на несъстоятелността относно намаляването и спирането на плащането на вземания, предявени към масата на несъстоятелността, и се използва за уреждане на дългове. За него се изисква одобрение от мнозинството от кредиторите и утвърждаване от съда по несъстоятелността. Ако предложеният от длъжника план за оздравяване в рамките на производството по несъстоятелност бъде одобрен с мнозинство от кредиторите и бъде утвърден от съда по несъстоятелността, длъжникът се освобождава от неговата задълженост, доколкото тя надхвърля размера на предвидения в плана за оздравяване дивидент.

По принцип длъжникът може да състави план за оздравяване в рамките на всички форми на производството по несъстоятелност, т.е. не само при оздравяване, но също така при производство по обявяване на несъстоятелност (производството по несъстоятелност първоначално не е насочено към реализацията на активите и ликвидация; по-скоро и при производството по несъстоятелност първо трябва да се провери дали е възможно да се приеме план за оздравяване).

В плана за оздравяване длъжникът трябва да отправи предложение до кредиторите на несъстоятелността да плати в рамките на две години най-малко 20 % от вземанията, предявени към масата на несъстоятелността. Ако става дума за физически лица, които не осъществяват стопанска дейност, периодът за плащане може да бъде до пет години. Правото на кредиторите на отделяне или отделно уреждане не трябва да се засяга от плана за оздравяване. Кредиторите с вземания към масата на несъстоятелността се погасяват изцяло, а кредиторите по несъстоятелността трябва по принцип да бъдат третирани по еднакъв начин.

Производството по несъстоятелност се нарича „производство за оздравяване“, ако още при образуване на производството е представен план за оздравяване.

Процедура по уреждане на дългове

План за оздравяване може да се използва не само от предприятия и юридически лица, но също така от физически лица, които не осъществяват стопанска дейност. Ако по време на процедурата по уреждане на дългове не се приеме план за оздравяване, активите на длъжника се осребряват. Допълнителни възможности за облекчаване на дълга са планът за плащане (*Zahlungslan*) и, ако това не е възможно, производство за изплащане на задълженията (*Abschöpfungsverfahren*). Планът за плащане представлява специална форма на план за оздравяване. Основната разлика е свързана с липсата на конкретен минимален дивидент.

Ако кредиторите не одобрят план за плащане, съдът трябва да се произнесе по молба на длъжника за процедура на плащане с освобождаване от остатъчни задължения. В такъв случай не е необходимо одобрение от кредиторите. Подлежащият на запориране дял на приходите се изземва на първо място. Длъжникът трябва да прехвърли съответните вземания (възнаграждения) за срок от пет години на доверено лице на кредиторите. След изтичането на срока на акта за прехвърляне съдът трябва да прекрати производството за изплащане на задълженията, което все още е открито, и в същото време да обяви, че длъжникът е освободен от оставащите задължения към кредиторите (освобождаване от остатъчните дългове, *Restschuldbeffreiung*).

Прекратяване на производство по несъстоятелност

Ако съдът по несъстоятелността утвърди план за оздравяване (или план за плащане), производството по несъстоятелност приключва, когато решението за утвърждаване на плана стане окончателно. Производството по несъстоятелност се прекратява автоматично и след окончателното образуване на производство за изплащане на задълженията.

Ако не бъде приет план за оздравяване или за плащане, съдът по несъстоятелността прекратява производството по несъстоятелност с решение, след като бъдат представени доказателства за извършване на окончателното разпределение.

Производството по несъстоятелност трябва да бъде прекратено също така, ако всички кредитори — както по вземания за задължения, произтичащи от масата на несъстоятелността, така и кредитори към масата на несъстоятелността — дадат съгласие или ако в хода на производството по несъстоятелност се окаже, че активите не са достатъчни за покриване на разходите по производството по несъстоятелност. Решенията относно прекратяване на производството по несъстоятелност се обнародват в базата данни за производства по несъстоятелност (*Insolvenzdatei*).

В резултат на окончателното приключване на производството по несъстоятелност длъжникът отново придобива пълно право на разпореждане върху своите активи (освен ако е образувано производство за изплащане на задължения); правомощията на синдика се прекратяват. Освен това длъжникът отново придобива неограничена активна и пасивна процесуална легитимация. При висящи съдебни производства има законоустановено встъпване на длъжника като страна на мястото на масата на несъстоятелността. В някои сектори длъжникът може отново да осъществява стопанска дейност при административни ограничения (например според Закона за регулиране на търговията (*Gewerbeordnung*)) или професионални ограничения (например съгласно Кодекса за адвокатурата (*Rechtsanwaltsordnung*)). Предвидени са наказателни санкции, особено в случай на умишлено увреждане на кредиторите.

15 Какви са правата на кредиторите след приключване на производството по несъстоятелност?

Доколкото производството по несъстоятелност не приключва с опрощаване на задълженията (в резултат на план за оздравяване, план за плащане или опрощаване на остатъчен дълг след производство за изплащане на задължения), кредиторите на несъстоятелността **имат право да предявяват допълнително вземане** след окончателното приключване на производството по несъстоятелност, т.е. тогава те отново могат да заявят остатъчно вземане, неудовлетворено в рамките на производството по несъстоятелност, чрез съдебно дело или принудително изпълнение срещу предишния длъжник в производството по несъстоятелност.

От друга страна, разновидностите на производството по несъстоятелност, при които е налице освобождаване от остатъчни задължения, водят до това, че остатъчното вземане, което превишава дивидента, е само непълно задължение (*Naturalobligation*), т.е. дълг без отговорност, който може да бъде платен, но не може да бъде предмет на принудително изпълнение.

16 Кой поема разходите и съдебните разноски в производството по несъстоятелност?

Разходите по производството по несъстоятелност са за сметка на масата на несъстоятелността.
Ако активите не са достатъчни за покриване на разходите, производството по несъстоятелност все пак се образува, ако кредиторът, който подава молбата, заплати авансово сумата за покриване на разходите. Искът на такъв кредитор за погасяване има предимство пред вземанията за дългове, произтичащи от масата на несъстоятелността (член 46, номер 1 от IO).

17 Какви са правилата относно нищожността, унищожаемостта или относителната недействителност на правните актове, които са във вреда на кредиторите на несъстоятелността?

Правни действия на длъжника преди образуването на производство по несъстоятелност

Някои правни действия, предприети преди образуването на производството по несъстоятелност и които са в ущърб на кредиторите, са унищожаеми (член 27 и сл. от IO). Може да се оспорват както положителните правни действия, така и пропуските, касаещи активите на длъжника. Предпоставка за успешното оспорване е действието на правната сделка, която ще се оспорва, да е било **увреждащо** за кредиторите на несъстоятелността. Такъв е случаят, ако оспореното правно действие е предизвикало загуба на възможност за удовлетворяване на други кредитори, например чрез намаляване на активите или увеличаване на пасивите. Друго условие за успешното оспорване е в резултат на оспорването да се **подобрят възможностите за удовлетворяване** на кредиторите. В допълнение към тези общи условия за оспорване на правно действие, трябва да бъдат изпълнени характеристиките на една от следните хипотези:

Унищожаемост поради намерение за ощетяване на кредитори (член 28, точки 1—3 от IO)

Ако длъжникът е действал с намерението да ощети кредиторите и третата страна е знаела за това, унищожаемостта обхваща период от десет години преди образуването на производството по несъстоятелност (член 28, точка 1 от IO). Ако незнанието за намерението за поставяне в по-неблагоприятно положение на кредиторите се дължи само на небрежност, оспорването се ограничава до период от две години преди образуването на производството по несъстоятелност.

Унищожаемост поради прахосване на активи (член 28, точка 4 от IO)

Договорите за покупка, обмен и доставка, сключени през последната година преди образуването на производството по несъстоятелност, са унищожаеми, доколкото са довели до прахосване на активи в ущърб на кредиторите и другата страна е знаела или е трябвало да знае за това.

Унищожаемост поради безплатно разпореждане (член 29 от IO)

Безплатното разпореждане от страна на длъжника, осъществено през двете години преди образуването на производството по несъстоятелност, е унищожаемо.

Унищожаемост поради преференциално третиране (член 30 от IO)

Това обстоятелство дава възможност за унищожаемост на някои правни действия, чрез които даден кредитор е третиран с преференции спрямо другите. Условието за унищожаемост е действието да е осъществено в рамките на една година преди образуването на производството по несъстоятелност. В същото време предпоставка за това е несъстоятелността или свръхзадължеността да е настъпила, или да е подадена молба за образуване на производство по несъстоятелност или действието да е извършено през последните 60 дни преди образуването на производството по несъстоятелност. Ако кредиторът не е имал право да поиска удовлетворение или обезпечение в съответствие с условията на съответното правоотношение или не е можел да стори това в съответната форма или в съответния момент (*inkongruente Deckung*), няма други условия, свързани с намерение или знание. Ако другата страна действително е имала право да поиска удовлетворение или обезпечение в съответната форма или в съответния момент (*kongruente Deckung*), актът може също да бъде унищожаем съгласно член 30 от IO. В такъв случай за унищожаемостта е необходимо длъжникът да е възнамерявал да осъществи преференциално третиране и ответната страна да е знаела или да е трябвало да знае за намерението.

Унищожаемост поради знание за неплатежоспособността (член 31 от IO)

Това обстоятелство обхваща някои правни действия, които са извършени в рамките на шест месеца преди образуването на производството по несъстоятелност и след възникването на неплатежоспособността (свръхзадължеността), доколкото другата страна е знаела или поне е трябвало да знае за неплатежоспособността, свръхзадължеността или молбата за образуване на производството. Друго предварително условие е правният акт да предоставя на кредитора обезпечение или удовлетворение или правната сделка да е пряко увреждаща.

Единствено синдикът има правото на оспорване. Преди това администраторът трябва да се консултира с комитета на кредиторите (член 114, параграф 1 от IO). Оспорването следва да се извърши чрез молба за анулиране (*Klage*), възражение ((*Einrede*, член 43, параграф 1 от IO), възражение (*Widerspruch*) в рамките на изпълнителното производство за осребряване или предявяване на вземания в рамките на производството по несъстоятелност на ответника на оспорването. Оспорването трябва да се извърши в срок до една година от образуването на производството по несъстоятелност, в противен случай вземането се погасява. Този срок може да бъде удължен еднократно за максимален срок до три месеца, ако синдикът и ответника на оспорването се споразумеят (член 43, параграф 2 от IO).

Правни действия на длъжника след образуването на производство по несъстоятелност

Доколкото длъжникът няма право на самоуправление, по принцип правните действия на длъжника, предприети след образуването на производството по несъстоятелност и засягащи масата на несъстоятелността, са недействителни по отношение на кредиторите на несъстоятелността (член 3, параграф 1 от IO). Това е въпрос на **относителна недействителност**. Длъжникът може да поема договорни задължения дори след образуването на производството по несъстоятелност, но вземанията, произтичащи от такива задължения, не може да се предявяват в ущърб на кредиторите на несъстоятелността преди приключването на производството по несъстоятелност. Синдикът обаче може да валидира въпросните сделки чрез последващо одобрение.

Последна актуализация: 11/03/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държвата-членка, отговорна за тази страница.